

MREŽA HIDROLOŠKIH STANICA PODZEMNIH VODA

Prve stanice za osmatranje podzemnih voda na teritoriji Srbije uspostavljene su, odlukom Savezne uprave hidrometeorološke službe FNRJ br. 764/47, davne 1947.godine. Dalji rad stanica regulisan je republičkim Zakonom o vodama i saveznim Zakonima o hidrometeorološkoj delatnosti. U okviru delatnosti hidrometeorološkog Zavoda Srbije vrši se praćenje režima podzemnih voda samo u aluvijalnim sedimentima.

Mreža hidroloških stanica podzemnih voda raspoređena je po područjima koja uglavnom odgovaraju slivovima većih reka ili većih hidrogeoloških kolektora u obimu kvartarnih naslaga:

- Velika Morava
- Zapadna Morava
- Južna Morava
- Veternica
- Kolubara
- Mlava
- Mačva
- Pančevački rit
- Godomin
- Metohija
- Podunavlje
- Bačka
- Banat
- Srem

Postojeću mrežu stanica podzemnih voda čine isključivo pijezometri izvedeni u više navrata u periodu od 1948-2003.godine, što je prikazano u tabeli 1.

Tabela 1. Pregled perioda uspostavljanja hidroloških stanica podzemnih voda u nadležnosti Republičkog hidrometeorološkog Zavoda

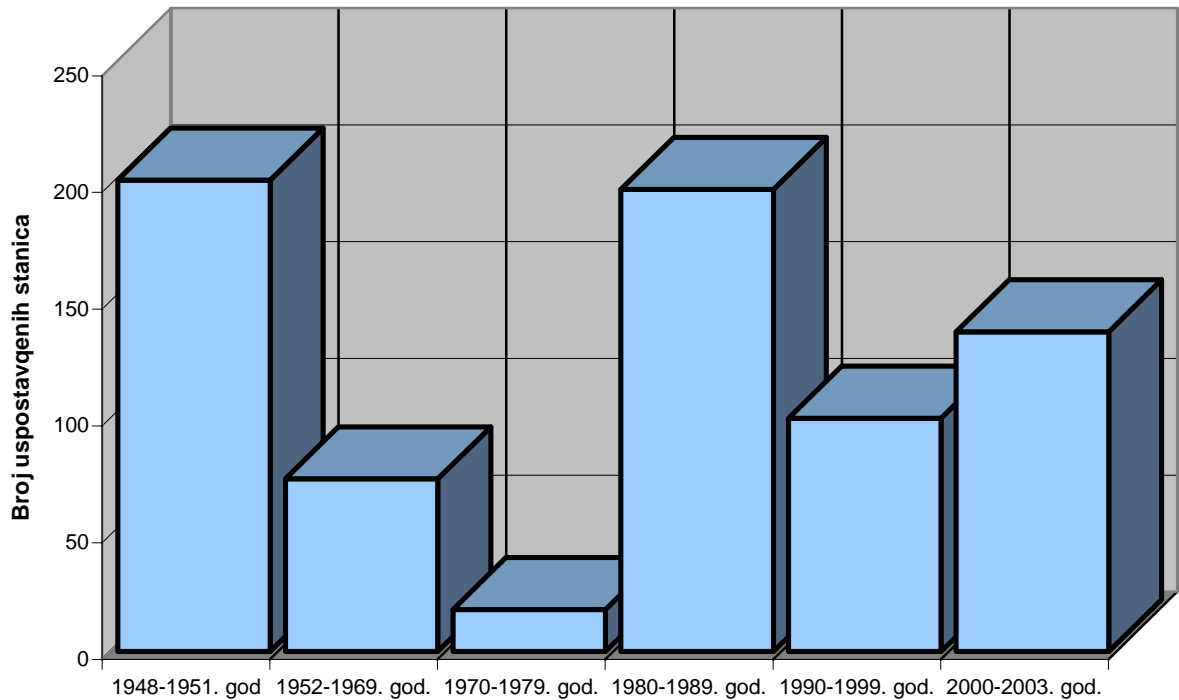
Područje	PERIOD USPOSTAVLJANJA STANICA					
	1948-1951	1952-1969	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2003
V.Morava	-	73	18	11	-	81
Z.Morava	14	-	-	24	-	3
J.Morava	18	-	-	39	-	4
Veternica	16	-	-	3	-	-
Kolubara	42	-	-	25	-	-
Mlava	26	-	-	-	-	-
Mačva	50	-	-	9	-	45
Podunavlje	-	-	-	4	-	4
Godom.rit	9	-	-	-	-	-
Timok	-	-	-	-	-	-
Posavina	-	-	-	-	-	-
Panč.rit	9	-	-	-	-	-
Bačka	4	-	-	29	27	-
Banat [♦]	-	-	-	36	63	-
Srem	7	-	-	12	10	-
Metohija	7	1	-	6	-	-
Ukupno	202	74	18	198	100	137

[♦] Na području Banata preuzeto je i 17 pijezometara od JP "Ђердап".

Na slici 1. grafički je prikazan period uspostavljanja stanica podzemnih voda.

Od osnivanja, na stanicama podzemnih voda (pijezometrima) vrši se merenje nivoa i temperature podzemnih voda, a od 1969. godine i uzimanje uzoraka za ispitivanje kvaliteta podzemnih voda.

Stanice su po rangu podeljene na glavne stanice, stanice prvog reda i stanice drugog reda.

Slika 1. Grafički prikaz broja uspostavljenih stanica po periodima

- Glavne hidrološke stanice podzemnih voda, koje čine baterije pijezometara, registruju: nivoe i temperaturu podzemnih voda u povlatnim polupropusnim naslagama, prvoj izdani i u podinskoj izdani, kao i kvalitet podzemnih voda prve izdani. Rasporedene su tako da sve veličine i parametri koji se registruju mogu biti reprezentativni za šire područje.

- Hidrološke stanice podzemnih voda I reda čine pijezometri, koji su postavljeni u profilima upravnim na rečni tok, odnosno približno duž linije toka podzemnih voda. Stanice ovog reda predstavljaju osnovnu mrežu za osmatranje podzemnih voda i služe za registrovanje promena pijezometarkog nivoa izdani u osnovnoj vodonosnoj sredini i praćenje kvaliteta podzemnih voda.
- Stanice podzemnih voda II reda predstavljaju dopunu stanica osnovne mreže (I reda). Rasporedene su po mreži kvadrata i trouglova između profila.

Za svaku godinu donosi se pravilnik kojim se određuje program rada stanica.

Tabela 2. Program rada stanica podzemnih voda za 2003. godinu

Hidrološka reonska stanica	PODRUČJE	Glavne st.	St. I reda	St. II reda
		30 mer/mes	6 mer/mes	3 mer/mes
NIŠ	J.Morava	4	16	23
	Veternica	0	0	7
	Podunavlje	4	0	0
KRALJEVO	Z.Morava	3	10	11
VALJEVO	Kolubara	0	21	11
	Mačva	4	17	38
NOVI SAD	Bačka	0	34	17
	Banat	0	27	62
	Srem	0	9	14
POŽAREVAC	V.Morava	3	78	75
	Mlava	0	0	5
	Podunavlje	0	0	4
BEOGRAD	P.Rit	0	0	4
PRIŠTINA	Metohija	0	0	9
Ukupno		18	195	297

U odseku za mrežu hidroloških stanica podzemnih voda obavljaju se sledeći poslovi:

- Priprema programa uspostavljanja i održavanja mreže hidroloških stanica podzemnih voda;
- Vođenje evidencija i tehničke dokumentacije o mreži hidroloških stanica podzemnih voda u Republici, kao što su: tehnički podaci o stanicama, istorijat stanica, situacija stanica, hidrogeološki profili bušotina, osmatrači i drugo;
- Vođenje evidencije o opremi i instrumentima;
- Vođenje evidencija sa ciljem praćenja realizacije finansijskog plana;
- Prikupljanje, evidentiranje, kontrola i arhiviranje osmotrenih i izmerenih podataka iz mreže hidroloških stanica podzemnih voda;
- Učešće u izradi hidrološkog godišnjaka podzemnih voda, hidroloških osnova, analiza i stručnih mišljenja;
- Planiranje merenja i uzorkovanja;
- Standardizacija merenja i osmatranja;
- Optimizacija mreže hidroloških stanica podzemnih voda;
- Izrada uputstava, praćenje razvoja metodologije hidroloških osmatranja i merenja i uvođenje novih metoda, opreme i instrumenata i obuku kadrova u cilju osavremenjivanja postupaka merenja i osmatranja u mreži stanica.